

Lisää kansainvälisyyttä -ohjelma: SAMOKin ja SYLin keinot liikkuvuusjaksojen määrän lisäämiseksi

Suomalaisissa korkeakouluissa opiskelevien liikkuvuusjaksojen määrä on vähentynyt huomattavasti viime vuosien aikana ja jo ennen koronapandemiaa. Tässä dokumentissa esittelemme Suomen opiskelijakuntien liiton SAMOKin sekä Suomen ylioppilaskuntien liiton SYLin keinot kansainvälisten liikkuvuusjaksojen määrän kääntämiseksi kasvuun.

Tausta

Suomalaisissa korkeakouluissa opiskelevien liikkuvuusjaksojen määrä on vähentynyt huomattavasti viime vuosien aikana ja jo ennen koronapandemiaa. Erityisesti AMK-opiskelijoiden joukossa liikkuvuusluvut ovat laskeneet huomattavasti: vuosien 2016-2022 välillä yli 3 kuukauden pituiset liikkuvuusjaksot vähenivät yli 50 %. Vastaava liikkuvuusjaksojen määrän väheneminen yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa on noin 20 %. (Vipunen.)

Pitkäkestoisten liikkuvuusjaksojen määrä alkoi vähentyä vuodesta 2016, jolloin hallitus päätti muun muassa leikkauksista opintotukeen sekä korkeakouluopintojen maksimitukiaikaan. Liikkuvuusjaksot alkoivat merkittävästi vähentyä seuraavana vuonna, kun nämä päätökset tulivat voimaan. Opiskelijan toimeentulosta leikkaamisen ja liikkuvuuslukujen laskemisen välillä voidaankin nähdään selkeä yhteys. Oleellista on huomata, että liikkuvuuslukujen laskuun ei ole vaikuttanut vain korona: pikemminkin korona oli viimeinen pisara jo huononevissa tilastoissa. Eurooppalaisessa vertailussa Suomi on toiseksi huonoimmalla sijalla opiskelijaliikkuvuusjaksokehityksessä ilman koronan vaikutusten huomiointia (OPH). Suomeen tulevien liikkuvuusjaksoissa ei ole havaittavissa samanlaista muutosta.

Korkeakouluopiskelijoiden näkökulmasta syyt laskevalle trendille ovat erityisesti seuraavat:

1. Opiskelijalle koituvat ylimääräiset taloudelliset kustannukset (Eurostudent 2022)
2. Opiskelijoiden paine valmistua tiukassa määrääjassa
3. Vaikeus saada liikkuvuusjakso osaksi tutkintoa (Eurostudent 2022: vähäinen hyöty opinnoille)
4. Erossa olo perheestä (Eurostudent 2022)

Seuraavaksi esittelemme opiskelijaliikkeen keinot kansainvälisten liikkuvuusjaksojen määrän kääntämiseksi kasvuun niin paikallisella, kansallisella kuin Euroopan tasolla.

Keinot paikallisella tasolla

- Jokaiseen korkeakoulututkintoon tulee mahdollistaa kansainvälistymisjakso, sisältäen opiskelijavaihto- tai harjoittelujakson ulkomailla.
- Ulkomailla suoritettujen opintojen ja harjoittelujen hyväksilukua tutkintoon tulee edistää.
- Opiskelijoille tulee tarjota monipuolisesti erilaisia ja eri mittaisia ulkomaan liikkuvuusjaksomahdollisuuksia, esimerkiksi lyhyempi fyysinen liikkuvuusjakso integroituna muuhun kansainvälistymiseen.
- Mikäli kansainvälistymisjaksoa ei ole sisällytetty tutkintoon, tulee liikkuvuusjakso mahdollistaa tutkinnon opintopistevaatimusten ylittymisestä huolimatta.
- Korkeakoulujen kansainvälistymispalveluiden tulee tarjota opiskelijoille tietoa liikkuvuusjaksoista ja niiden apurahamahdollisuuksista konkreettisesti jo opintojen alkuvaiheessa.

Keinot kansallisella tasolla

- Ulkomaan liikkuvuusjakso tulee määritellä hyväksyttäväksi syyksi pidentää opintolainahyvitykseen oikeuttavaa opiskeluaikaa.
- Korkeakoulujen rahoitusmallissa korkeakouluja tulee paremmin ohjata kansainvälisyyteen panostamiseen, esimerkiksi lisäämällä rahoitusmalliin liikkuvuusjaksojen määrä.
- Suomeen tulee perustaa kansallinen Erasmus+ -lähettilästoiminta, jossa jo liikkuvuusjaksolla olleet opiskelijat informoivat opiskelijoita Erasmus+ -vaihto, -harjoittelu ja -apurahamahdollisuuksista.
- Suomen tulee kartoittaa liikkuvuusmääriä onnistuneesti kasvattaneiden maiden, erityisesti pohjoismaiden, keinoja liikkuvuusjaksojen määrän kasvattamiseksi.
- Suomessa tulee selvittää mahdollisuuksia tilastoida aliedustettujen ryhmien (kuten perheellisten) sekä opiskelijoiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia (kuten vammaiset ja toimintarajoitteiset opiskelijat) osallistumista Erasmus+ -ohjelmaan. Pidemmällä aikavälillä tulee asettaa kansalliset tavoitteet näiden ryhmien osallistumisesta ohjelmaan, sekä luoda kohdennettuja toimia tavoitteiden saavuttamiseksi.

Keinot Euroopan tasolla

- Erasmus+ -budjetin kasvattamista on jatkettava ja budjetti on kaksinkertaistettava rahoituskaudelle 2028-2033.
- Yksittäisen Erasmus+ -apurahan määrää tulee korottaa, ja apurahan määrä tulee suhteuttaa paremmin kohtamaan hintatasoon.
- Opiskelijoiden, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia ja aliedustettujen ryhmien Erasmus+ -tukea tulee korottaa.
- Erasmus+ -ohjelman liikkuvuuteen keskittyvän rahoituksen suhteellinen osuus Erasmus+ -budjetissa tulee säilyttää.
- Erasmus+ -ohjelmassa on kokeiltava uusia keinoja opiskelijoiden liikkuvuusmäärien kasvattamiseksi, kuten pilotoitava Erasmus+ -lähettilästoimintaa.